

นิตติ ปณณาสมา อานา
และนาง เสริมด้วยปัญญา โฉม

เอกสารประกอบสัมมนาวิชาการเรื่อง
“โลกของอิสลามและมุสลิมในอุษาคเนย์”
The Islamic World and Muslims in Southeast Asia

มองสุขภาวะทางปัญญา ของสังคมไทย ผ่านปรากฏการณ์ จตุคามรามเทพ

บัญชา พงษ์พานิช

28 - 29 พฤศจิกายน 2551
โรงแรม ทวิน ไลต์ส นครศรีธรรมราช

มองสุขภาวะทางปัญญาของสังคมไทย ผ่านปรากฏการณ์จิตศรัทธาธรรมเทศ

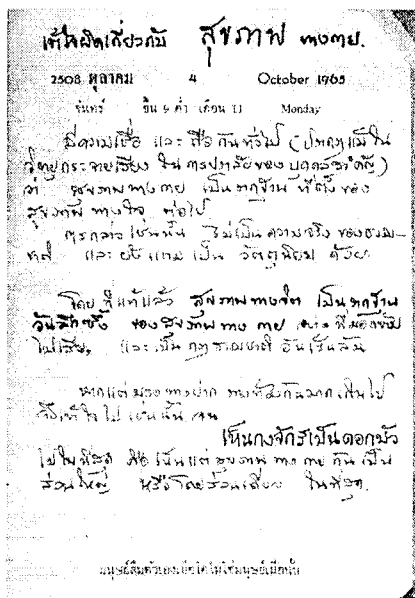
บัญชา พงษ์พานิช*

สนใจความสุขให้ครบส่วนกันก่อน

เมื่อคิดถึงสุขภาพ พวกเรามักมองที่การไม่เป็นโรค ไม่เจ็บไม่ป่วยไม่พิการเพียงเท่านั้น ความคิดเช่นนี้มีกันทั้งโลกจนองค์การอนามัยโลกถึงกับต้องมีมติออกมายืนยันหลายสิบปีมาแล้วว่า “สุขภาพ มิใช่เพียงสภาวะที่ไร้โรคหรือพิการเท่านั้น แต่หมายถึงสภาวะแห่งการอยู่ดีทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และจิตวิญญาณ (spiritual) ด้วย” รวมทั้งในสังคมไทยเองที่ได้มีการทบทวนครั้งใหญ่เมื่อมีการขับเคลื่อนเพื่อปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติในระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2549 จนออกมาเป็นพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่ลงเอยด้วยการระบุในมาตราต้นๆ ว่า “สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล” (มาตรา 3 วรรค 1) และขยายในวรรค 2 ต่อไว้ด้วยว่า “ปัญญา หมายความว่า ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อผู้อื่น” เนื่องจากในระหว่างการพิจารณานั้นได้มีความพยายามอธิบายและให้ความหมายเรื่องจิตวิญญาณ (Spiritual) ที่องค์การอนามัยโลกตกลงไว้ จนได้ข้อยุติในสังคมไทยที่จำเพาะเจาะจงและกว้างขวางกว่าว่าเป็นเรื่องของปัญญา หรือ Intellectual เรื่องของสุขภาวะทางปัญญา หรือ Intellectual Health

* หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ สวนโมกขพลาราม ไชยา และสวนวชิรเบญจทัศ จตุจักร กรุงเทพมหานคร, 17 ตุลาคม 2550

ในขณะที่ในหมู่ผู้ใส่ใจกว้างกว่าเรื่องทางกาย มาถึงเรื่องทางใจ ก็ยังอยู่กับการมีความสุข สนุกและเพลิดเพลินทางใจที่อิงอาศัยอยู่กับการมี การได้ หรือการเสพล้มผัสจากเรื่องที่เกิดจากทางกายเป็นหลัก ส่วนพวกที่ให้คุณค่าถึงมิติที่สาม คือทางจิตวิญญาณหรือทางปัญญานั้น ยิ่งเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะที่มีความโน้มเอียงไปทางเรื่องลึกลับสัมผัสพิเศษตามศัพท์ที่นิยมใช้และเข้าใจมาแต่เดิมว่า “วิญญาณ” หรือ “จิตวิญญาณ”

ลายมือท่านอาจารย์พทธาส

ท่านอาจารย์พุทธทาสแห่งสวนโมกข์เคยเขียนลิขิตไว้ในเรื่องนี้ว่า 'เป็นความเข้าใจผิด' ถึงขั้น 'เห็นกงจักรเป็นดอกบัว' ที่เดียว เพราะการ 'เห็นแต่สุขภาพทางกายกันเป็นส่วนใหญ่ หรือโดยส่วนเดียวในที่สุด' นั้นไม่สอดคล้องต่อความเป็นจริงของธรรมชาติ ที่ไม่เพียงว่ามีได้มีเพียงแต่ทางกาย แต่ยังมีทางจิตอีกด้วย โดยที่สำคัญกว่านั้นท่านยังบอกว่า 'สุขภาพทางจิตเป็นรากฐานอันลึกซึ้งของสุขภาพทางกายอย่างที่ย่อมเข้าไปเสีย และเป็นกฎธรรมชาติอันเร้นลับ' ต่างกับที่หลายฝ่ายกลับมองกันว่า สุขภาพทางกายนั้นเป็นรากฐานที่ตั้งของสุขภาพทางใจเป็นส่วนใหญ่ แล้วก็พากันทุ่มเททุกอย่างเพื่อบำรุงปรนเปรอทางกายกันจนล้นเหลือ แล้วโลกเราก็เกิดโรคและความป่วยเจ็บและตายใหม่ๆ จากการบริโภคอุปโภคที่เพ้อและเพื่องถึงขนาด

นอกจากนี้ ในธรรมบรรยายที่ลึกลงกว่านี้ท่านยังระบุว่ถึงที่สุดแล้ว 'สติ - ปัญญา' ที่พระพุทธเจ้าทรงยกให้เป็นอันดับหนึ่งของอริยมรรคทั้ง 8 คือ 'สัมมาทิฐิ' นั้นต่างหากที่เป็นรากฐานสำคัญที่สุดของ 'สุขภาวะ' เพราะถ้าเห็นถูก คิดถูก ก็จะต้องจัดตั้งใจไว้ถูก นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติถูก บริโภคอุปโภคอย่างถูกต้องจนบรรลุถึงสุขภาวะอย่างที่สุด ทั้งทางกาย ทางใจ และทางปัญญา จนถึงขั้นอาจบรรลุถึงซึ่งความสุขอย่างที่สุดที่ชาวพุทธทั้งหลายเคยมุ่งหมายคือนิพพาน

สำหรับแวดวงคนสร้างสุขเท่าที่เห็นๆ ก็ยังไม่ต่างไปจากชาวโลกหรือชาวไหนๆ เพราะกิจกรรมที่บอกว่าสร้างสุขกันอยู่นั้น ส่วนใหญ่ยังอยู่ที่การลดทุกข์ ลดอาการขบเสียดเสพสุขอย่างผิดๆ เห็นผิดเป็นชอบไม่ต่างจากการเห็นกงจักรเป็นดอกบัว ไม่ว่าจะลดอุบัติเหตุ ลดเหล้า ลดบุหรี่ ลดเอดส์ หากจะคิดสร้างสุขบ้างก็มักเริ่มที่สุขภาพ ขอให้ได้ปลดหนี้ มีเงิน ที่ถึงสุขใจก็ยังเป็นสุขใจที่ยังไม่สุขแท้ ออกจะเข้าขั้น 'สุขใหม่' เสียมาก

ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยปรารภว่ามนุษย์เราทุกวันนี้ทำผิดไปเสียหมดอย่างเรื่องสุขภาพ ที่รากฐานที่แท้นั้นอยู่ที่ใจและปัญญา แต่คนเราก็มุ่งแต่เอาที่กายขอให้กายสุขกายสบาย ใจก็สุขอย่างผิดๆ ไปเสียหมด ดังที่ส่วนมากมักบอกว่าขอให้ได้ให้มีสิ่งนั้นสิ่งนี้เสียก่อน เรื่องอื่นไว้ทีหลัง ท่านอาจารย์พุทธทาสบอกว่า แท้ที่จริงแล้วเราต้องมุ่งไปที่สติปัญญาให้เห็นถูกต้องเสียก่อน มุ่งแต่ที่ใจให้กล้าแข็ง ว่องไวแจ่มใสมีประสิทธิภาพใช้งานได้คล่องอย่างมีกำลังตั้งมั่น จากนั้นเรื่องกายก็ไม่ไปไหนเสีย สุขแน่และสุขแท้เสียด้วย

ท่านอาจารย์พุทธทาสแห่งสวนโมกขพลารามเป็นห่วงในเรื่องนี้มาก มุ่งแต่ทำงานอย่างมากมายเพื่อเสริมสร้างสติปัญญา รวมทั้งเรื่องจิตใจที่ท่านได้สร้างไว้เป็นโรงพยาบาลทางวิญญาณ ตั้งแต่ต้นถึงพุทธกาล ให้เป็นเสมือนโรงหนังเพื่อความเจริญของงานทางสติปัญญา แข่งขันกับบรรดาโรงหนังโรงละคร ที่ขณะนี้ขยายตัวเต็มบ้านเต็มเมืองในนามของสื่อวิทยุโทรทัศน์ และสรรพเครื่องคอมพิวเตอร์ ซีดี ดีวีดี อย่างกลาดเกลื่อน โดยสวนโมกขพลารามและคณะธรรมทานยังมุ่งมั่นสานงานเหล่านั้นต่อ และในวาระครบรอบการก่อตั้งสวนโมกขพลารามที่ไชยา ได้ 75 ปี (พ.ศ. 2550) และ 100 ปีของท่านอาจารย์พุทธทาส (พ.ศ. 2549) ที่กำลังก่อตั้งหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ให้เป็นอีกสวนโมกขหนึ่งในกรุงเทพฯ ให้เป็นโรงพยาบาลทางสติปัญญาและวิญญาณอีกแห่งหนึ่งที่สวนรถไฟ จตุจักร นี้ ประกอบกับเพิ่งเกิดปรากฏการณ์จิตุดามรรมเทพที่ขยายจากเมืองนครศรีธรรมราชจนทั่วตลอดทั้งภาคใต้และแทบทั้งประเทศไทย อธิบายกันอย่างหลากหลาย ในที่นี้จึงขอใช้เป็นเรื่องสำหรับสำรวจตรวจสอบในเรื่องความสุขอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะในแง่ของสุขภาพะทางปัญญา เรื่องของ “สติปัญญา” และ “จิตวิญญาณ” ร่วมกันสักครั้งบนหลักการตามที่ท่านอาจารย์พุทธทาสให้ไว้ว่า ต้องมุ่งไปที่สติปัญญาให้เห็นถูกต้องเสียก่อน

จุดคามรามเทพ คือใคร มาจากไหน

ผมเป็นคนที่ชอบเที่ยวชมทั้งพาคคนเที่ยวพระธาตุมากคนหนึ่ง เห็นอะไรในนั้นเป็นสิ่งสำคัญไปหมด จุดและจำเอาไว้มากถึงขนาดเคยทำหนังสือภาพในชื่อ “เรียนรู้บูชา พระบรมธาตุเมืองนคร” เพื่อเผยแพร่และถวายเป็นพุทธบูชาพร้อมกับทางวัดพระธาตุ ท่านเจ้าคุณ คณะสงฆ์ ตลอดจนพุทธบริษัทเมืองนครไว้แล้ว

ในนั้น ผมบรรจุเรื่องของจุดคามรามเทพไว้พร้อมภาพสวยสี่สีและแผนผังเชิงกว้างไว้ว่า

“จุดคามรามเทพทั่วและเหล่าภายนตร์ผู้ปกป้องรักษาพระบรมธาตุ เป็นงานปูนปั้นลอยตัวรายรอบเชิงบันไดขึ้นสู่ลานประทักษิณสมกับตามตำนานระบุ ว่า ‘เจ้ากาภภาษาภูกาภยนตร์ด้วยเวทมนต์คาถาเป็นยักษ์ ครุฑ นาค สิงห์ โค ม้า และช้าง’ ประกอบด้วยยักษ์คู่คือท้าวเวฬุราชและท้าวเวชสุวรรณ ครุฑคู่คือท้าววิรุฬภักษ์และท้าววิรุฬหก นาคคู่คือท้าวทตตรฐมหาราชและท้าวทตตรฐราช โดยที่ยอดบันไดเป็นคู่ของท้าวขัตตุคามและท้าวรามเทพนั่งพิทักษ์อยู่ มีสิงห์สามคู่ขนานเชิงบันได คู่ล่างสีแดงยืนสงบอยู่ คู่กลางสีเหลืองนั่งเหยียดปากอยู่ คู่บนสิงห์ดำนั่งยกสองขาหน้าอ้าปากกว้างคำราม...สุดยอดบันไดเป็นประตูไม้บานใหญ่แกะสลักจากไม้แผ่นเดียวเป็นรูปลอยตัวเต็มองค์ประดับกระจกสีของพระพรหมที่บานด้านตะวันออกและพระนารายณ์ที่บานด้านตะวันตก ซึ่งนับเป็นงานศิลปกรรมชั้นเยี่ยมของชาติอีกชิ้นหนึ่งที่คาดว่าเก่าถึงสมัยอยุธยาตอนต้น เป็นต้นแบบของพระหลักเมืองที่ศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราชปัจจุบัน”

หลังจากท่านพลตำรวจตรีขุนพันธรักษ์ราชเดช ถึงแก่กรรมและเกิดกระแสตื่นตัวเรื่องพระผางสุริยันจันทราและจุดคามรามเทพที่ท่านร่วมกับคณะบุคคลเป็นเจ้าพิธีสร้างเพื่อหาทุนทำศาลหลักเมืองนครเมื่อปี 2529 - 2530 จนกระจายขยายตัวไปทั่วจนถึงขั้นว่าจุดคามรามเทพนั้นเป็นยอดเทพที่ใครขออะไรก็ให้ ให้อ

อะไรก็รับ โดยเฉพาะเรื่องโชคลาภ รวยได้อย่างไม่มีสิ้นสุด จนถึงที่สุดคือรวยได้
อย่างไม่ต้องมีเหตุผลตามชื่อของรุ่นหนึ่งซึ่งทำขึ้นที่สุพรรณบุรี

ที่แท้แล้วจุดคามรามาเทพคือใคร มาจากไหน แม้หลายคนไม่เข้าใจ แต่ผม
ขอสรุปไว้ในที่นี้เพื่อการวิเคราะห์ร่วมกันว่าจุดคามรามาเทพที่ต่อเติมเสริมเรื่อง
จนท่านเป็นได้สารพัดนั้นน่าจะไม่ใช่จริง ไม่ว่าจะเป็นท่านท้าวภูเธรในตอนแรกๆ
ที่ว่าเป็นเทพแห่งความมั่งมีศรีสุข จนต่อมาก็คือพญาศรีธรรมโศกราชผู้สร้างพระ
ธาตุ ตามด้วยการเป็นพระโพธิสัตว์มาโปรดมนุษย์ให้พ้นทุกข์ และอะไรต่างๆ อีก
มากมาย โดยหลายสำนวนล้วนมีที่มาจากการทรงเจ้าเข้าใจเอา หรือไม่ก็อ่าน คิด
เขียนกันต่อๆ มาเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์จุดคามรามาเทพรุ่นต่างๆ ที่กำลัง
สร้างขายขยายตัวอย่างไม่รู้ว่เมื่อไหร่จะจบ และจะจบได้อย่างไร

อันที่จริงนั้นในด้านานพระบรมธาตุเมืองนครสำนวนต่างๆ ของครั้งเก่า
เท่าที่พบและเผยแพร่อยู่ก่อนนั้น ต่างเล่าและเขียนอยู่ในทำนองเดียวกันว่าที่พระ
ธาตุนั้นมี 'ภาพยนตร์' ที่เป็นเสมือนมนตราที่ผูกไว้เพื่อพิทักษ์รักษาพระบรมธาตุ
และเมื่อตามไปพินิจพิจารณาประติมากรรมต่างๆ เท่าที่ปรากฏ แม้จะผ่านการ
บูรณปฏิสังขรณ์มานับครั้งไม่ถ้วน แต่เชื่อได้ว่ารูปปูนปั้นลอยตัวทั้งหลายที่ยัง
ปรากฏอยู่นั้นท่านหมายถึง 'ทวยเทพและภาพยนตร์' ผู้พิทักษ์ ดังชื่อที่มีการจำหลัก
ลงหินติดไว้ได้ฐานว่า 'เท้าขัตตุคาม และ เท้ารามเทพ' และการบอกเล่าต่อ ๆ กัน
มาว่ารูปปั้นคือใคร แม้ชื่อจะดูสับสนกันไปมาบ้างจนจับความไม่ได้ว่าเป็นเทพเหล่า
ไหน เพราะไม่ตรงต้องตามหลักของจุลโลกบาลที่ตามคติทั่วไปแล้วมีเพียง 4 (คือ
ท้าวธตรฐ อธิบดีของพวกเทพและคนธรรพ์ ครองทิศบูรพา, ท้าววิรุฬหก อธิบดี
ของพวกกุมภัณฑ์ ครองทิศทักษิณ, ท้าววิรูปักษ์ อธิบดีของพวกนาค ครองทิศ
ประจิม และ ท้าวภูเธร (หรือเวสสุวรรณ) อธิบดีของพวกยักษ์ ครองทิศอุดร ซึ่งไม่
พ้องทั้งรูปและตำแหน่งทิศ)

เมื่ออาจารย์ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์ แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในฐานะคลังความรู้เรื่องเมืองนครให้ข้อมูลใหม่ (เมื่อเมษายน 2550) ว่าพบในชินกาลมาลีปกรณ์ (แปลวาระเบียบกาลเวลาของพระพุทธเจ้า) ที่แต่งโดยพระเถระรัตนปัญญาเถระแห่งล้านนา ตั้งแต่ พ.ศ. 2060 - 2071 ว่าด้วยตำนานพระพุทธศาสนาที่เผยแพร่เข้าประเทศไทย เรื่องพระเจ้าโจโรจ (พระร่วงโรจนราช) ต้องการพระสีวลีปฐมา (พระพุทธสีหิงค์) โดยขอให้พระเจ้าสิริธรรม (พระเจ้าศรีธรรมราชา) ไปขอมาจากลังกาทวีป ซึ่งตอนหนึ่งพระเจ้าสิริธรรมระบุว่า **มีเทวดา 4 ตน ชื่อสุมนเทวราช 1 รามเทวราช 1 ลักษณะเทวราช 1 ชัตตุคามเทวราช 1 มีฤทธิ์เดชมาก รักษาเกาะลังกาไว้เป็นอย่างดี** อาจารย์ฉัตรชัยสันนิษฐานว่า ชัตตุคามที่คลี่มาเป็นจตุคามในทุกวันนี้ อาจมาจากเค้าเรื่องเทวดารักษาเกาะลังกาที่ปรากฏในชินกาลมาลีปกรณ์ก็ได้ แม้จะไม่มีอ้างอิงถึงอื่น

ทั้งนี้ในไทยเรามีตำนานพระพุทธสีหิงค์ที่เป็นหลักอยู่ 2 เรื่อง นอกจากชินกาลมาลีปกรณ์แล้ว มีสีหิงคินิทานหรือนิทานพระพุทธสีหิงค์ที่แต่งก่อน (เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 20) เมื่อผมไปคันดู (เมื่อเมษายน 2550) พบกล่าวถึง **'เทพ 4 ตนผู้รักษาคุ้มครองพระพุทธสีหิงค์นั้นทุกเมื่อ' ไร่ 2 ที่ตรงกัน ประกอบด้วย สุมนเทพ กามเทพผู้มีฤทธิ์มาก รามเทพ และ ลักษณะเทพ** โดยไม่มีชัตตุคาม ซึ่งหากจะเทียบดูก็น่าจะเป็นการเคลื่อนของคำระหว่าง กามเทพ กับ ชัตตุคามเทวราช ก็เป็นไปได้ โดยได้มีชาวคณะเดินทางไปถึงลังกาเพื่อสืบหาเรื่องนี้ ประกอบกับ คุณไมเคิล ไรท์ ซึ่งเป็นผู้รู้มากทั้งเรื่องไทย อินเดีย และลังกา มาเฉลยว่าเทพทั้ง 4 ที่ว่านี้ ถือกันมาจนถึงปัจจุบันในลังกาว่าคือเทพสำคัญที่รักษาลังกา มีศาลเทพารักษ์อยู่ทั่วไป ที่สำคัญก็ศาลของสุมนเทพที่ตีนเขาพระพุทธรบาทบนยอดเขาสุมนภูฏ (Adam's peak), ศาลของรามเทพที่แหลมใต้สุดเกาะลังกา ส่วนชัตตุคามเทพนั้นท่านว่าตรงกับขันธกุมาร มีศาลใหญ่อยู่ในบ้านป่าชื่อว่าชัตตุคาม ในขณะที่

อีกเทพ คือลักษณะเทพ อาจตรงกับนาถเทพหรือพระโลกนาถซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์
อวโลกิเตศวรที่มีศาลใหญ่อยู่ในเมืองแคนดี้ ที่สถิตของพระเขียวแก้วในปัจจุบัน

ไมเคิล ไรท์ยังได้ขยายความไว้ว่า **ขัตตุคามหรือขันธกุมาร** เทพของลังกา
นั้นมี 6 เศียร ถือเทพอาวุธนานา ทำให้สงสัยว่าภาพบนบานประตูบานตะวันตกที่ว่าเป็น
พระพรหมนั้น ที่แท้อาจเป็นขัตตุคามหรือขันธกุมารก็ได้ เพราะถือเทพอาวุธผิด
จากพระพรหม แถมน่าจะยังมีพระพักตร์เกิน 4 อยู่ด้านหลังรูปนูนที่มองไม่เห็น เป็น
6 อีกด้วย ในขณะที่เดียวกันบนบานตะวันตกที่เคยว่าเป็นพระนารายณ์นั้น การที่ทรง
ศรด้วย ย่อมแสดงว่าเป็นรามาวตาร หรือรามเทพนั่นเอง สอดคล้องกับหลักฐานที่
คณะอาจารย์ฉัตรชัย ไปได้มาจากลังกา

ผมจึงสรุปเบื้องต้นได้ว่า **ขตุคามกับรามเทพ** นั้นมีตัวตนจริง ตามชื่อ
และรูปในพระบรมธาตุเมืองนคร น่าจะนำคติติดมาจากลังกาดังปรากฏเรื่องทั้ง
ในลังกาและนิทานโบราณจากทางฝ่ายเหนือทั้ง 2 แล้วสร้างรอยไว้โดยนำไป
ผูกเข้ากับเทพและภาพยนตร์เพื่อรักษาพระบรมธาตุ นานจนลืมเรื่องราว
ของเทพทั้ง 4 ที่ลังกา แล้วนำมาผสมปนกับอีกคติที่ว่าด้วยขตุโลกบาล

ส่วนที่บางท่านสาวยาวต่อไปว่าคติเรื่องเทพทั้ง 4 นี้เป็นของเดิมที่นครก่อน
จะแพร่ไปลังกานั้น ผมยังจนปัญญาปะติดปะต่อ และเกรงว่าจะเกินไป เพราะเคย
ค้นอ่านตำนานพระเขียวแก้วฉบับลังกา (คัมภีร์ทาสฐาตวงศ์) แล้วจะพบว่าทาง
ลังกาเขาไม่มีเลยว่พระทันตธาตุนั้นเคยเสด็จถึงเมืองนครที่หาดทรายแก้ว เขามีแต่
ว่าพระนางเหมมาลาและพระทันตกุมารพาล่องแม่น้ำจากอินเดียออกมหาสมุทร
ตรงไปลังกาทันทีโดยมีแต่เหตุแย่งชิงระหว่างมนุษย์ นาคและครุฑเท่านั้น

สำหรับปัญหาว่าท่านขุนพันธรักษ์ราชเดชและคณะผู้สร้างขตุคามรามเทพ
แต่แรกรู้ได้อย่างไรว่ารูปสลักไม้บนบานประตูนั้นคือขตุคามรามเทพ จนถึงขั้นนำทั้ง

ชื่อและรูปมาทำต้นแบบเป็นยอดเสาหลักเมือง รูปเศียรพระและพระมงกุฎอันจันทราที่
นำต้นเต้านได้ขนาดนั้นนั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจ

พากันไปถึงไหนแล้ว

นาม “จุฑามะ รามเทพ” นี้ เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อช่วงของการสร้างหลักเมือง
นครศรีธรรมราช (พ.ศ. 2529 - 2530) เพื่อแก้ปัญหาเมืองในขณะนั้นที่กล่าวว่าเมือง
นครมีอาถรรพ์ ถูกผูกดวงเมืองไว้ไม่ให้เจริญ จนเต็มไปด้วยปัญหา นำโดยผู้กำกับ
ตำรวจภูธรจังหวัดนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ. 2528 (พ.ต.อ. สรรเพชญ์ ธรรมาธิกุล)
ที่รัฐบาล (พรรคประชาธิปัตย์) สรรหาส่งมาพร้อมคำขวัญ “เมืองนครไม่ปลอดภัย
สำหรับใจ” โดยถือการสร้างหลักเมืองเป็นยุทธศาสตร์สำคัญพร้อมพิธีทรงเจ้า
บวงสรวงบูชาทวยเทพและนางาพินีมากมาย ได้แก่ พิธีเผาดวงชะตาเมือง ลอยดวง
ชะตาเมือง สะกดหินหลัก ปลุกยักษ์ปลุกเทวดา ปลุกพระเสื้อเมืองพระทรงเมือง
พลิกธรณี เทพชุมนุมดัดชัย ดอกหัวใจสมุทร ผิงหัวใจเมือง เบิกเนตร เจิมยอดชัย แห่
และสวมยอดชัย ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นพิธีมีโชพุทธ มี พล.ต.ต.ขุนพันธรักษ์ราชเดช เป็น
เจ้าพิธี มีนายอะม่อง สกุลอมร เป็นร่างทรง พ.ต.อ. สรรเพชญ์ ธรรมาธิกุล(ยศ
ในขณะนั้น) เป็นเจ้างาน พร้อมกับการสร้างเครื่องรางของขลังเพื่อเป็นที่ระลึก
สมนาคุณแก่ผู้สมทบทุนสร้างศาลหลักเมืองที่กล่าวว่าเป็นไปตามอย่างคติศรี
วิชัย ประกอบด้วยพระพิมพ์พระพุทธสิหิงค์, พระมงกุฎอัน-จันทรา, เหรียญเศียรหลัก
เมือง และผ้ายันต์ กระดาษยันต์ มีด ธง ขี่ผึ้ง สติ๊กเกอร์ ลูกสะกด สร้อยประคำ
ตะกรุดต่างๆ อีกมากมาย

ในการสร้างหลักเมืองนครศรีธรรมราช ได้นำตัวแบบเศียร 4 หน้า 1
ยอดของเทพยดาแกะสลักบนบานประตูไม้โบราณสมัยอาจเก่าถึงต้นอยุธยาที่
ทางเข้าลานประทักษิณพระบรมธาตุเจดีย์มาเป็นแบบยอดเสาหลักเมือง ที่ต่อเติม

ให้เป็นเศียร 2 ชั้น 8 หน้า ด้วยการอธิบายว่าเป็นรูปจุดคามรามเทพอันเป็นเทวดารักษาเมือง ในขณะที่เดียวกันบนพระผิงสุริยัน - จันทราก็ได้จัดวางรูปจุดคามรามเทพนั่งไว้ตรงกลาง รายล้อมด้วยรูปพญารานู กงจักรและสิบสองนักษัตร โดยรูปเทพนั่งนั้นจะม้ายกับ 2 รูปปั้นเทพที่นั่งคุกเข่าซ้ายชันเข่าขวาเฝ้านานประตุทางเข้าลานประทักษิณพระบรมธาตุเจดีย์ โดยเทพทั้ง 2 ฟากประตูนั้นมีชื่อจำหลักบนแผ่นหินอ่อนอย่างโบราณอาจเก่าถึงสมัยอยุธยาถ้ากับไว้ว่า “เท้าขัดตุคาม” และ “เท้ารามเทพ” รวมกับอีก 6 ท้าว (3 คู่) คือ ท้าวเวฬุราช และ ท้าวเวชสุวรรณ เป็นรูปยักษ์คู่, ท้าววิรุฬปักข์ และ ท้าววิรุฬหก เป็นรูปครุฑคู่, ท้าวทตตรฐมาราช และ ท้าวทตตรฐราช เป็นรูปนาคคู่

ในแวดวงคนสร้างและบูชาจุดคาม เล่ากันต่อๆ กันว่า จุดคามนั้นเป็นเทพ มาปรากฏครั้งแรกในพิธีเข้าทรงที่วัดนางพญา(หรือวัดนางพระยา)ด้วยเสียงดังมีพลังอำนาจ สั่งให้ พ.ต.อ. สรรเพชญ์ ไปหา “ไอ้หนวด” ซึ่งเมื่อ พล.ต.ต. ชุนพันธ์รักษาราชเดช หรือ ไอ้หนวด รับรู้ถึงกับปรารถนาออกมาว่า “คือจุดคามรามเทพ อดีตกษัตริย์ศรีวิชัย” แล้วก็พากันบูชาพึ่งพาท่านผ่านการทรงและบวงสรวงเรื่อยมาโดยให้ความหมายผูกพันกับตำนานเมืองนครศรีธรรมราชเกี่ยวพันทั้งอาณาจักรตามพราลิงค์และศรีวิชัย รวมถึงพญาศรีธรรมโศกราช รวมทั้งการผูกโยงกับประวัติศาสตร์โบราณคดีของดินแดนเอเชียอาคเนย์ยุคศรีวิชัยถึงความยิ่งใหญ่ของนครศรีธรรมราชในอดีตว่าคือ ‘ผู้บำเพ็ญบารมีถึงพรหมโพธิสัตว์ ทรงอานุภาพยิ่งใหญ่ จนได้รับนามาภิไธยราชฐานันดรว่า จันทรภาณุ ผู้ซึ่งตั้งดินตั้งฟ้าสถาปนากรุงศรีธรรมโศกศูนย์กลางแห่งศรีวิชัย...คือผู้ปราบพวกพราหมณ์ที่ปกครองเมืองตามพราลิงค์อยู่ก่อนแล้วสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ สถาปนาเมืองสิบสองนักษัตรหรือกรุงศรีธรรมโศก ผังรากฐานพระพุทธศาสนาอย่างถาวรจนได้รับการเทิดพระเกียรติว่าพญาศรีธรรมโศกกราช ภายหลังเป็นเทวดารักษาเมือง สถิตอยู่ ณ รูปจำหลักที่บานประตูไม้ทั้งสอง’

ในสายของทายาท พล.ต.ต. ขุนพันธุรักษาราชเดช เล่ากันว่า ท่านขุนรู้เรื่องของจตุคามรามเทพมาก่อนแล้วผ่านทางบรรพบุรุษและครูอาจารย์ที่ถ่ายทอดกันมา ซึ่งเล่าว่าพ้องกับจารึกบนแผ่นกระเบื้องจารว่าด้วยตำนานของสุวรรณภูมิที่สืบต่อมาถึงเมืองช้างค้อมศิริธัมมาราช และศรีวิชัยสุวรรณภูมิ ที่ปฐมกษัตริย์ทั้ง 2 คือขุนอินทรไศเลนทร์ และขุนอินทราชาเขียว ได้รับการยกย่องเป็นพระเสื้อเมืองพระทรงเมือง มีฐานะเป็นเทวดาประจำเมืองในชื่อว่า ท้าวจตุคาม และ ท้าวมารเทพ ในขณะที่ตามตำนาน ประวัติศาสตร์ จนกระทั่งเรื่องเล่าในวัดพระธาตุเมืองนครที่มีรูปทั้ง 2 ท้าวอยู่ ไม่เคยปรากฏหลักฐานเรื่องราวอื่นกล่าวถึง จตุคาม - รามเทพ มาก่อน

วันมียุครณินหนึ่งที่เป็นศิษย์เก่าแก่ของวัดพระธาตุตั้งแต่เป็นสามเณรประมาณปี พุทธศักราช 2513 ระบุว่าพระเดชพระคุณ พระรัตนธัชมุนี (คนฐาภรณ์ เกร - แบน เปரியุ) เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหารในขณะนั้นบอกว่า ทั้ง 8 นีคือ 4 คู่ของท้าวจตุโลกบาล เทพผู้รักษาทิศทั้งสี่ ซึ่งทำให้คำ จตุ ไปพ้องกับ จตุคามเข้า

สรุปความได้ว่า จตุคามรามเทพ เป็นเรื่องเพิ่งเล่าใหม่หลังจากลิ้มเลือนมานานาน ไม่เป็นที่รับรู้หรือแพร่หลายมาก่อน แต่นำมาประกอบกับเรื่องราวการทรงเจ้าใหม่ โดยอิงกับตำนานพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช และตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตลอดจนประวัติศาสตร์โบราณคดีศรีวิชัย และโยงกับรูปเทพทั้ง 4 ที่หน้าประตูเข้าลานประตักษิณพระบรมธาตุเจดีย์ โดยผนวกรวมชื่อของ 2 เทพชายชวา “ท้าวขัตตุคาม” กับ “ท้ามารเทพ” เป็น จตุคามรามเทพ แล้วให้ความหมายใหม่หลายอย่างในหมู่ผู้สร้างและส่งเสริมจากเป็นเทพสำคัญประจำเมือง แล้วมีการเพิ่มความหมายใส่ลงไปอีกมากมาย บ้างให้เป็นเทวราช เป็นพญาศรีธรรมโศกราช เป็นโพธิสัตว์ จนกระทั่งเป็นเทวราชโพธิสัตว์ก็มี เป็นพญาศรีธรรมโศกราชผู้ได้รับการยก

สถานะเป็นเทวราชเป็นโพธิสัตว์ก็มี โดยมีอยู่ช่วงระยะหนึ่งมีการให้ความหมายว่าคือท้าวภูเวร เทพแห่งความมั่งมีแล้วค่อยๆ หายไป

ส่วนในแง่ของการตีความกันตามชื่อ มีการพยายามให้ความหมายว่า ชัตตุคาม ที่หมายถึง เขตคาม - ชัตติยคาม ซึ่งอาจหมายถึงเจ้าที่ ส่วนรามเทพ บ้างก็แปลตรงตัวก็คือพระราม หรือพระนารายณ์ บ้างว่าเป็นคำไทย 'รามเทพ' หมายถึง 'เทพทั้งดงาม' แต่มีบางท่านสลับคำใหม่เป็น ชัตติยเทพ กับ รามคาม แล้วขยายไปไกลว่าน่าจะเป็นรหัสให้ถึงเมือง รามคาม อันเป็นนครในอินเดียสมัยตำนานพระธาตุไฉน โดยเรื่อง 4 เทพทางลังกายังไม่มีการรับหรือนำไปใช้แพร่หลายสักเท่าใด

**แรกสร้าง...เพื่อแก้ปัญหาเมืองนครผ่านพิธีกรรม
ตามด้วยการประกาศบุญฤทธิ์อิทธิคุณสารพัด**

แรกสร้างจุลศักราชรามเทพนั่น ชัดเจนว่าเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจศรัทธาบาปในการแก้ปัญหาเมืองนคร ส่วนการสร้างรูปเคารพเผยแพร่แจกจ่ายและจำหน่ายก็ในราคาเพื่อการเผยแพร่ เป็นที่ระลึกและระดมทุนเพื่อสร้างศาลหลักเมืองให้แล้วเสร็จ โดยในรุ่นแรกปี 2530 นั้น สร้างพระพุทธรูปถึง 1,000,000 องค์ มากกว่าจุลศักราชรามเทพที่ในขณะนั้นก็เรียกว่า พระผงสุริยันจันทรา ซึ่งเหลือจนต้องเคาะยันเคาะยกกันทั่วเมือง และหลายคนก็ยังเกี่ยวกับการเลี้ยงเอาพระพุทธรูปแทนพระเป็นรูปพระ

ตลอดระยะการสร้างศาลหลักเมืองนครที่ยืดเยื้อยาวนานเกือบ 15 ปี ที่นครศรีธรรมราช มีเรื่องราวของความเห็นต่าง และทั้งสร้างศาลหลักเมืองอยู่เป็นระยะๆ นอกจากความเห็นต่างในเรื่องหลักเมืองนครที่ฝ่ายหนึ่งเห็นว่ามีพระบรมธาตุเจดีย์เป็นเสมือนหลักเมืองพอแล้ว รวมทั้งที่เห็นว่าการสร้างหลักเมืองมีเบื้องหลังทางการเมืองแล้ว ยังเป็นที่รับรู้ว่าเกิดปัญหาในการจำหน่ายแจกและ

เงินฯ ทองฯ ในหมู่คณะผู้สร้างและมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยในช่วงนั้นยังมีพิธีกรรมการเข้าทรงตลอดจนการสร้างใหม่พร้อมอิทธิปาฏิหาริย์ออกมาเป็นระยะๆ เช่น เจริญพระโพธิสัตว์พั่งพระกาฬ (2532), เจริญปิดตาพั่งพกาฬ ที่ระลึกสร้างศาลหลักเมือง (2532), เจริญนักษัตรประจำราศีเกิด สร้างหลักเมือง (2534) และปรกใบมะขาม ที่ระลึกในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดศาลหลักเมือง (2543) ในขณะที่กว่าศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราชจะเสร็จได้ หลายฝ่ายต้องออกแรงเข้าไปแทรกแซงจัดการแทนฝ่ายริเริ่มสร้างหลักเมืองที่มีชาวการเห็นต่าง วางมือและแยกย้าย เปลี่ยนตัวกันสร้างวัดดุมงคลออกมา จนในที่สุดผู้ว่าราชการจังหวัดหลายคนทนไม่ได้ที่จะให้หลักเมืองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจิมยอดชัยให้แล้ว (3 สิงหาคม 2530) แต่สร้างศาลไม่รู้เสร็จ รกเรื้อยดื้อเยื้อ ถึงขั้นทางราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องออกแรงตั้งคณะเฉพาะกิจเป็นกรณีพิเศษ นำโดยนายกเทศมนตรีนครนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นฝ่ายที่กลุ่มริเริ่มสร้างหลักเมืองมุ่งหมายข่มนาม มาเป็นผู้อำนวยการจัดการจนสร้างศาลเสร็จและเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต้องกลายมาเป็นผู้ดูแลบำรุงรักษาศาลหลักเมืองให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยมาจนทุกวันนี้ ที่กลายเป็นเทวสถานสำคัญของขบวนการสร้างจุฑาม

ส่วน จตุคามรามเทพ นั้นเป็นเพียงวัดดุมงคลธรรมดาตามาจนปี 2538 ที่เกิดสุริยคราสเต็มดวงแล้วตามมาด้วยกระแสนุชาราหู วัดดุมงคลจตุคามรามเทพที่มีรูปราหูอยู่ และมีเรื่องเล่าถึงปรากฏการณ์พระอาทิตย์พระจันทร์ทรงกลด ผ่นตก รอบแต่ไม่ตกในบริเวณพิธีในเวลาปลุกเสกในทำนองฟ้าดินลำแดงเทพนิมิตให้เห็นจึงเผยแพร่สู่วงการพระเครื่องอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ในปี 2541 - 2542 ราคาซื้อขายเริ่มขยับจากร้อยเป็นพันต้นๆ ก่อนจะพุ่งถึงหมื่นแสน 'ท่ามกลางเสียงสวดคำว่าเป็นพระเชียร์' โดยที่ก่อนหน้านี้เมื่อปี 2538 ที่มีนักเลงพระเครื่องส่วนกลางเหมาทั้งหมดทั้งพระพุทธรูปและจุฑามในชื่อของพระผดสุริยัน - จันทราที่

เหลืออยู่ที่ศาลหลักเมืองเป็นจำนวนมากจนต้องใส่รถกระบะขนไป ราคาก็ยังอยู่ที่เรือนสิบ แล้วไปเริ่มทำกล่องพลาสติกใส่จำหน่ายจ่ายแจกในวงการระดับประเทศในครั้งนั้น ก่อนที่จะมีการจัดสร้าง ประกาศ 'บุญฤทธิ์...อิทธิคุณ' สารพัดทั้งเรื่องหายไข้ แคล้วคลาด โชคลาภ คำขึ้น เมตตามหานิยม ลงในหนังสือต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีเอกสารแนะนำพร้อมใบจอง โฆษณาประชาสัมพันธ์และกระจายวางแผงเปิดจองอย่างเป็นทางการจะลักษณะในปี 2547 เป็นต้นมาจนในปี 2549 ก็ยกระดับจองหน้าหนังสือพิมพ์รายวันพร้อมทำแผ่นผ้าไปสเตอร์บิลบอร์ดมหิมา พร้อมพิธีพุทธ - เทว - มังคลาภิเษก จนเป็นอภิมหาพุทธเทวามังคลาภิเษกผสมผสาน ณ พุทธเทวสถานต่างๆ ที่ทยอยสถาปนาเพิ่มเติมจากวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารนครศรีธรรมราช ศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราช และวัดนางพระยานครศรีธรรมราช อันเป็นแดนกำเนิดออกจากวัดไปถึงกลางป่า ยอดเขา กระทั่งลงไปสะดือทะเลจนแทบทั่วทั้งประเทศไทย และขยายไปประเทศข้างเคียง ด้วยชุดคำประกาศในทำนองคล้ายๆ กัน ว่า

'วัดถุมงคลจตุคามรามเทพทุกชนิดประกอบด้วยบุญฤทธิ์ ด้วยอำนาจแห่งมหาอิทธิคุณ มนต์ราอาถรรพ์ของพระเทวราชโพธิสัตว์จตุคามรามเทพ ช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายทั้งหลายทั้งปวงแก่ผู้ที่มีไว้ติดตัวหรือบูชาประจำเคสสถาน ช่วยให้การประกอบอาชีพบังเกิดผลดีอย่างน่าประหลาดใจ มีอิทธิคุณโด่งดังในเรื่องของมหาโชค มหาลาภ ความร่ำรวย ดลบันดาลให้ธุรกิจการค้าเจริญรุ่งเรือง มีความมั่งมีศรีสุขตามวาสนาบารมีของแต่ละคน สามารถคุ้มครองป้องกันภัยได้รอบด้านด้วยความศักดิ์สิทธิ์ มีปาฏิหาริย์อยู่เหนือฟ้าเหนือดิน สามารถบันดาลให้สมปรารถนาได้นานับการที่ไม่เกินวาสนาบารมีหรืออำนาจกรรมของตนตามหลักสัจธรรมของพระพุทธศาสนา'

จนพุทธวัดในคราวพระราชทานเพลิงศพ พล.ต.ต.ขุนพันธ์รักษ์ราชเดช ในเดือนกุมภาพันธ์ 2550 หลังการเสียชีวิตด้วยวัย 108 ปี เมื่อปี 2549 ที่

ส่งกระแสขยายต่อ ก่อเกิดการสร้าง บูชา จำหน่ายจตุคามรามเทพไปทั่วทั้งประเทศ จนเกิดแม้กระทั่งการพบทั่วจตุคามรามเทพภาคเหนือที่พระธาตุดอยสุเทพ โดยจะ เห็นได้จากชื่อรุ่นและสรรพคุณของจตุคามรามเทพที่สร้างกันมาตั้งแต่ต้นที่เคลื่อนไหว ความหมายมา 3 ระลอกด้วยกัน คือ ระเบียบแรก การเป็นเทพรักษาเมืองเพื่อ ความสงบร่มเย็นและรุ่งเรืองของบ้านเมือง แล้วยกระดับเป็นเทพสารพัดนึก ที่พึ่งได้ทุกอย่างในช่วงปี 2545 - 2548 แล้วลงเอยที่การเป็นเทพแห่งความร่ำรวย ในช่วงต่อของปี 2548 - 49 แล้วขึ้นสูงสุดอยู่ในขณะหนึ่งในต้นปี 2550 ก่อนจะแผ่ว แล้วค่อยๆ ตกลงเรื่อยๆ ในทุกวันนี้

สู่ Universal God ที่พึ่งได้สารพัด และเป็นโอกาสหาเงิน เอาเงินเป็นที่ตั้งทั้งนั้น

สรุปได้ว่าสถานะของจตุคามรามเทพเมื่อแรกสร้างนั้น กำหนดตำแหน่งให้ ท่านเป็นเทพประจำเมืองนครผู้มาปกป้องรักษาปัดเป่าอาถรรพณ์ของเมือง ก่อนที่จะ ขยายเป็นเทพที่พึ่งได้สารพัดในท่านอง Universal God ที่ขออะไรให้หมดอย่างไม่ มีเงื่อนไข ต่างจากพระเครื่อง พระเกจิและรูปเคารพของเทพอื่นๆ ที่มีคุณพิเศษ เฉพาะด้านเฉพาะทางเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีของแต่ละองค์ แถมยังมีข้อกำหนด ความประพฤติปฏิบัติกำกับไว้ด้วย แล้วสถานะของจตุคามยังถูกปรับวางตำแหน่ง ใหม่มายุติลงตัวสนองจริตผู้คนที่ไม่รวยทางลัดในฐานะเทพแห่งอภิมหาโชคลาภ เสริมทรัพย์ในทุกวันนี้ ตามชื่อรุ่นที่บอกบ่งถึง 'จุตขยาย' อย่างชัดเจน เช่น มิ่งมิกูไว้ ไม่จน, เงินไหลกอง ทองไหลมา, รวยทั้งโคตร, โคตรรวย, โคตรเศรษฐีมีกำไร, โคตร เศรษฐีรวยล้านฟ้า, เงินทองมั่งคั่ง, โคตรมหารวย, รวยเงินทอง, โชคลาภมหาเศรษฐี, เจ้าสัวยุคแปด, พ่อให้เงิน พ่อให้รวย, มงคลเศรษฐี, มิกูไว้ไม่จน, มั่งมีศรีนคร, มหา เศรษฐีบุญฤทธิ์, ก้าวหน้ามหาโชค, มหาเศรษฐี, โคตรเฮง โคตรรวย, มหาเศรษฐี

ปลอดหนี้, ทรัพย์สินไพศาล, เศรษฐีใหญ่, เทพเนรมิต, ฟ้ามุขดาล, พอให้เฮง พอให้รวย, รวยมั่งคั่ง, รวยเงินล้าน และ รวยไม่มีเหตุผล ฯลฯ ประมาณการกันว่าน่าจะมีการจัดสร้างแล้วไม่ต่ำกว่า 1,000 รุ่น และไม่น่าจะน้อยกว่า 100 ล้านรูปแล้ว ศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทยเคยวิเคราะห์ว่าวงเงินที่สะสมสัมพันธ์กับกระแสจุดตามในระลอกที่กำลังขึ้นนั้น น่าจะอยู่ประมาณ 30,000 - 40,000 ล้านบาท

ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ของการสร้างจุดตามรามเทพนัน รู้ๆ กันว่าสร้างเพื่อหาเงินตั้งแต่รุ่นแรกเหมือนกับวัดมุงคลทั่วไป เพียงแต่การหาเงินมีความขัดแย้ง รุนแรงและจริงจังมากขึ้นเป็นลำดับ อาจจะกล่าวได้ว่าเรื่องความศรัทธาเชื่อถือน่าจะเป็นรองกว่าการเห็นเป็นโอกาสหาเงิน เาเงินเป็นที่ตั้ง กระบวนการทั้งหลายก็ทำเพื่อให้ได้ราคา รวมทั้งเรื่องสำคัญที่ทุกกลุ่มมุ่งเน้นนำเสนอ คือ ทีมงานดี เจตนาวัตถุประสงค์ดี พิธีกรรมดี รูปลักษณ์และมวลสารดี ที่ขณะนี้กำลังลงตัวว่าขอให้ "รูปสวย พิธีดี...มีกล่องใส่" ก็ดูเหมือนจะทำเพื่อสร้างจุดเด่นเพื่อการขาย

จากการพูดคุยกับผู้คนจำนวนมาก ผู้เขียนได้ข้อสรุปถึงกลุ่มบุคคลที่ข้องเกี่ยวกับปรากฏการณ์จุดตามรามเทพนันมีอยู่ '5 ช - ฉ' ประกอบด้วย **กลุ่มเชื่อ - ชอบ - ช้อน - เจย และ ไข่เลย**

กลุ่มเชื่อ เป็นกลุ่มเบื้องต้นที่ใกล้ชิด นับถือบูชาและเชื่ออย่างจริงจังทั้งในกระบวนการทรงเจ้าและเรื่องราวที่ผ่านทางร่างทรงออกมา ประกอบกับนานาอิทธิปาฏิหาริย์ที่ได้รับการดีและขยายความ แล้วเผยแพร่กันออกไปผ่านสื่อสารพัดรวมทั้งกลุ่มผู้ที่รู้สึกว่าได้รับผลจากการ 'ขอได้' หลากหลายเรื่องราวจนถึงขั้นเชื่ออย่างหัวปักหัวปำ บูชาสะสมอย่างเอาจริงเอาจัง

กลุ่มชอบ เป็นกลุ่มใหญ่ที่บอกว่าไม่เชื่อเท่าไรแต่ชอบที่สวย ชอบศิลปะ จึงแสวงหาสะสมและสวมใส่เป็นเครื่องประดับที่ดูดี และอินเทรนด์

กลุ่มช้อน เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดและน่าจะหลอมกันอยู่กับกลุ่มขอบ เป็นกลุ่มที่ตามจองตามหา ตามเช่าตามซื้อตั้งแต่เริ่มจอง (เหมือนหุ้นราคาพาร์) หรือแรกออกมาใหม่ๆ ในราคาต่ำๆ ได้คอยปล่อยหรือแบ่งปันให้กันในราคาใหม่ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกวันทุกชั่วโมง โดยเฉพาะคอยแบ่งปันแก้มิตรแดนไกลที่ติดต่อมาหาที่เมืองนคร

กรณีหุ้นเงินไหลมา รุ่น 2 ที่ถึงขั้นตีกันในการเปิดรับใบจองหนแรกที่วัดพระนคร แล้วถึงขั้นมีคนตายในวันเปิดรับใบจองหนที่สอง ก็ด้วยกลุ่มนี้เป็นสำคัญ กล่าวคือท่านมหาไมตรี ผู้สร้าง ปราบปรามว่าอยากให้ไปถึงประชาชนชาวบ้านรายเล็ก รายน้อย ไม่อยากให้ตกอยู่กับแผงพระ พ่อค้า นายทุนเงินหนา จึงไม่ขายใบจองผ่านทางเอเยนต์แผงพระและร้านทองต่างๆ เปิดให้มารอคิวรับใบจองที่วัดเอง คนละใบใบละ 13 แว่น 500 บาท (พระผจญตุคามรามเทพทำเป็นพิมพ์น้ำตาลแว่นวงกลม อย่างน้ำตาลมะพร้าว น้ำตาลโตนด นิยมเรียกเป็นแว่นๆ) ซึ่งด้วยชื่อและกิตติศัพท์ของรุ่นแรกจากราคาจอง 6 แว่น 500 บาท ที่ออกตัวได้ 2 - 3 เดือนให้หลัง ในราคาแว่นละ 2,500 บาท (แว่นใหญ่ 4,000 - 5,000 บาท แว่นเล็ก 2,000 - 2,500 บาท) ทำให้วันนั้นวัดแทบแตก คนช้อนแห่กันไปจนแน่นวัดก่อนเวลาเปิดจอง ตี 4 ถึงขั้นตีกันรุนแรงจนต้องระงับการเปิดจองไว้ก่อนที่จะเสียหายถึงตาย

ในการเปิดจองหนสองที่แยกเป็น 3 จุด ให้รับใบจองแล้วนำไปขึ้นของได้เลยนั้น ปรากฏว่ายุ่งจนถึงขั้นมีคนตายเพราะนอกจากการตื่นของคนที่บอกว่าชอบ และเที่ยวช้อนแล้ว พบว่ามีกระบวนการทั้งจำจวนและออกแลกกันในอัตราค่าใบจอง 500 บาท ค่าเหนื่อยเบื้องต้น 500 - 1,000 - 2,000 บาท กับเมื่อได้ของแล้วยังมีรางวัลพิเศษ ในขณะที่หน้าประตูออกมา มีคนรอขอช้อนซื้อทันทีในอัตราแว่นละเรือนพันสองพัน ทั้งที่ยังจองซื้อกันไม่เสร็จ พระมหาไมตรีต้องหลบหนีฝูงชนไปหาวิธีออกตัวใหม่ๆ ราคา ก็ถีบในบางขณะถึง 13 แว่น 9,000 - 10,000 บาท โดยในขณะนี้มีมีการทำกันออกมามากและไม่จำกัดจำนวนจนใครๆ ก็มีกันทั่วแล้ว กลุ่มนี้จึงเป็น

กลุ่มที่มีของอยู่มากแต่ปล่อยไม่ออก เงินทองที่ทุ่มลงไปด้วยหวังว่าจะได้ต่อยอดก็เกิดการชะงัก มีแต่บรรดาจตุคามรามเทพอยู่เต็มบ้านแต่ยังขายไม่ออก

กลุ่มเฉยๆ กลุ่มนี้มีอยู่ไม่น้อย มีทั้งที่เห็นว่ามีเป็นที่ระลึกพอแล้ว, เห็นว่าไม่ใช่พระไม่เอา และที่เห็นว่าเป็นเรื่องไม่ถูกไม่ควร ขอไม่ยุ่ง แต่ไม่ยอมให้ตัวเองยุ่ง ไม่ขอทำอะไร แต่มีความห่วงใยคอยรับฟังเรื่องราวและหารือปรับทุกข์กันอยู่ว่าเมื่อไรควรจะทำอะไรและอย่างไร ให้เพื่อนพี่น้องพระเจ้าได้ทำได้ค้าหาเงินกันไปพลางก่อน เพราะเมืองนครชัยชาญมานาน กระทั่งเห็นเป็นโอกาสทำมาค้าขายของคนนคร เป็นสินค้าโอท็อปสำคัญของเมืองนครไปเลยก็มี โดยกระแสสะพัดของเงินและตลาดเมืองนครย่อมส่งผลต่อคนนครแทบทุกฝ่าย แม้จะมีได้เชื่อ ชอบหรือชอบไว้ก็ตาม ผมเองจัดอยู่ในกลุ่มนี้ แต่ก็ไม่ได้ดูดาย ติดตามศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจเพื่อช่วยเตือนและตั้งสติสังคมในการหาทางออกในอนาคตเมื่อเกิดปัญหา

กลุ่มสุดท้ายใช่เลยถือเป็นกลุ่มตัวจักรบันกระแสดำคัญที่สุด คือกลุ่มผู้สร้างและจัดจำหน่ายทั้งหลาย ที่กระจายขยายตัวโยงใยอย่างน่ากลัวไปในแทบทุกวงการ ดังจะเห็นบุคคลจากทุกระดับชั้นสถานะบทบาทที่ถูกเชื่อมโยงมาเกี่ยวพันกับการสร้างหมดแล้ว ทั้งในลักษณะผู้ลงหุ้น คณะกรรมการ ประธาน ผู้ประสานงาน หน่วยงาน ตลอดจนโครงการต่างๆ สารพัดจะคิดตั้งชื่อ กลุ่มนี้น่าจะเป็นผู้ได้รับ

ตะต่อมโลกและหลงของคนไทย (พุทธ) ได้อย่างจังๆ

ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า จตุคามรามเทพนับเป็นวัตถุมงคลที่เกิดขึ้นตามเหตุตามปัจจัยของสังคมไทยด้วยเหตุดังนี้

(หนึ่ง) การอ่อนล้าของพุทธศาสนิก 'บริษัท ทั้ง 4' ของสังคมไทย

ทั้งๆ ที่คนไทยส่วนใหญ่ประกาศตัวว่าเป็นพุทธ จนถึงขั้นกำลังเกิดการเรียกร้องถึงกระทั้งกดดันให้มีการกำหนดให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติใน

รัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างกันอยู่ แต่เรื่องนี้กลับมีเจตนา ในขณะที่ไม่ค่อยเข้าไป ผสมโรง 'พุทธทวาทิษะ' และเร่งสร้างเทวสถานประจำวัดกันเต็มไปหมด จนแม้ เมื่อสงครามตีที่ผ่านมาก็พบว่าทหารหลังไหลตรงน้ำกราบไหว้บูชาเทพก็ไม่แพ้ พระพุทธรูป รวมถึงพระพุทธรูปสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำคัญของเมืองนครด้วย ดูท่าทางจะสมาทาน บริษัทเทพกันมากกว่าพุทธ หรือถ้าเป็นพุทธก็กลายเป็นพุทธพาณิชย์เสียมาก

พระราชธรรมสุธี เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ปราศรัยกับผู้เขียน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาว่าอยากฝากถึงพุทธศาสนิกชนที่พากันบูชาตุ๊กตารามเทพว่าอย่าลืมว่าแท้จริงแล้วเป็นเพียงเทพผู้รักษาพระบรมธาตุ ผู้การบูชาพระบรมธาตุไม่ได้หรอก ทำให้ผู้เขียนนึกถึงที่ท่านอาจารย์พุทธทาสมักเตือนว่าระวัง พระพุทธรูปจะบังพระพุทธรเจ้า บังจนแม้กระทั่งพุทธธรรมจนกลายเป็นภูเขามหิมา แห่งวิถิปุทธธรรมไปเลย

แม้แท้จริงแล้วพุทธศาสนายังแจ่มชัดพร้อมอยู่ทั้งหลักการ-ปริยัติ แนวทาง การศึกษาพัฒนาและฝึกฝน - ปฏิบัติ และผลปรากฏกับผู้ศึกษาและปฏิบัติ - ปฏิเวธ เพียงแต่ 'บริษัท 4' ที่เหลืออยู่เพียง 3 ในสังคมไทย คือ ภิกษุสงฆ์ อุบาสกอุบาสิกา พวกเรานี่เองที่อ่อนล้า ไม่เข้มแข็งในหลักทั้ง 3 ปริยัติ - รู้ก็ไม่ถูก ปฏิบัติ - ทำก็ไม่แท้ ปฏิเวธ - ผลก็ผิดเพี้ยนไปหมดอย่างที่เป็นอย่างนี้ จนปรากฏอาการเปราะไปหมดของ แวดวง 'พุทธบริษัท' อย่างที่เห็นและเป็นอยู่ เช่น แต่เดิมแม้พุทธพาณิชย์ก็ไม่งาม มาถึงปัจจุบันกำลังทำเป็นเทพในนามพุทธ ทำวัดพุทธเป็นเทวสถาน พระภิกษุสงฆ์ แท้ๆ กลับเสกสักการะบูชาเทพ ในขณะที่อุบาสกอุบาสิกามากมายก็พลอยนิยม เสริมส่งสรรเสริญ หากมีการทดทานทั่วถึงกันแต่อย่างใด

เรื่องนี้่านิยมนับถือพี่น้องศาสนิกอื่นทั้งอิสลามและคริสต์ที่ไม่ได้ไหวหวั่น ตามกระแสไปด้วย และเราอาจจะต้องทบทวนวิธีคิด วิธีนับถือของพวกเขาในพุทธ ศาสนาเสียแล้ว

(สอง) การมั่งง่าย ไม่ไผ่รู้ ผู้สั่งยากของคนไทย ตามสมัยแห่งวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมสมัยใหม่

ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์เคยแสดงธรรมไว้ว่า สังคมสมัยใหม่ที่เจริญนั้นเป็นสังคมของคนไผ่รู้ และผู้สั่งยาก ซึ่งสอดคล้องกับวิถีพุทธอย่างยิ่ง คือ ส่งเสริมทั้งปัญญาและปฏิบัติ ดังปรากฏในหมวดธรรมต่างๆ มากมาย ตั้งแต่เรื่องไตรสิกขา (ศีล - สมาธิ - ปัญญา), พล 5 (ศรัทธา - วิริยะ - สติ - สมาธิ - ปัญญา), อริยมรรคมีองค์แปด หมวดว่าด้วยปัญญา คือ สัมมาทิฐิ - ความเห็นชอบ, สัมมาสังกัปปะ - ความดำริชอบ, หมวดว่าด้วยปฏิบัติ มี สัมมาวาจา - วาจาชอบ, สัมมากัมมันตะ - การงานชอบ, สัมมาอาชีโว - ดำรงชีวิตชอบ, สัมมาวายาโม - ความพยายามชอบ, ในขณะที่ สัมมาสติ-มีความระลึกชอบ และ สัมมาสมาธิ - ตั้งใจมั่นชอบ ที่อยู่ในหมวดสมาธินั้นก็อาจนับอยู่ในหมวดปฏิบัติได้เช่นกัน, รวมถึงเรื่องปริยัติและปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จหรือปฏิเวธ โดยท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ได้ปรารภว่า สังคมไทยนั้นดูจะไม่เป็นไปในทางที่เจริญสมสมัย ทั้งที่ส่งเสริมการศึกษาและพัฒนากันอย่างมาก ทั้งที่มีการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่อยู่บนหลักของเหตุและผลพร้อมทั้งการทดลองปฏิบัติให้ปรากฏจริงเชิงประจักษ์

แต่สังคมและคนไทยไม่น้อยที่โน้มไปในทางมั่งง่าย ไม่ไผ่รู้ ไม่ผู้สั่งยาก จึงไม่มีการค้นหาความหมายที่เป็นมา พากันเชื่อและเติมแต่งต่อกันผ่านร่างทรง คำเล่าลือและโฆษณาประชาสัมพันธ์ แล้วเอาแต่กราบไหว้บูชาขว้างขวอนหวังโชคลาภที่จะได้รับการดลบันดาลอย่างง่ายๆ และมากเกินไปกว่ากำลังแรงที่ลง

ประเด็นนี้เป็นประเด็นใหญ่ยิ่งกว่าความเป็นพุทธ เพราะอาจนับได้ว่าการศึกษาสมัยใหม่ที่ใช้วิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์เป็นฐาน และทุ่มเทกันมากที่สุด กำลัง

ถูกตรวจสอบท้าทายครั้งใหญ่ทีเดียว เพราะเล่าเรียนสั่งสอนวิชาการเทคโนโลยีกัน
ทั้งประเทศ แล้วทั้งประเทศก็กลับหันหลังให้วิทยาศาสตร์เสียหมดสิ้น

(สาม) การเกิดขึ้นใหม่อย่างลงตัวของเครื่องบูชาทั้งรูปลักษณะ
เรื่องราว โดยเฉพาะการใส่ความหมายให้เป็นเทพในระดับ Universal บนได้
ไหวรับ บันดาลได้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องความร่ำรวยที่ทุกคนปรารถนา

ต้องยอมรับว่าชุดความร่ำรวยที่เกิดขึ้นนี้ เปิดมิติใหม่ๆ เข้าชั้น
นวัตกรรมในหลายมิติ กล่าวคือ

- **รูปลักษณะ** การออกใหม่ในพิมพ์ใหม่ใหญ่กลมโตที่เรียกว่าพิมพ์น้ำตาล
แฉ่งที่แรกๆ เกิดคำถามว่าใหญ่อะไรอย่างนี้ จะแขวนเข้าไปได้อย่างไร แล้วกลับกลาย
มาเป็นพิมพ์ยอदनียมออกมาแขวนนอกเสื้อเข้ากับสายประจำเส้นโตที่เสริมกัน
อย่างสมส่วน

- การเป็นเทพสาธารณะที่ใครไม่เป็นเจ้าของ ใครก็ทำได้สร้างได้ ไม่
ต้องขอใคร ขอให้รูปสวยและใส่เรื่องเข้าไปให้ดูดี ในขณะที่รูปพระจะต้องขอจากเจ้า
สำนัก และติดกรอบจารีตที่ไม่สามารถออกแบบและใส่ให้ได้อิสระตามใจ ทำให้วัตถุ
มงคลชุดความร่ำรวยมีหลากหลายรุ่นและหลายรูปแบบที่สุด ในแต่ละรุ่นก็มีหลาย
แบบหลายสี หลายเทคนิค เรียกว่าสร้างสรรค์กันได้สุดๆ พร้อมกับเรื่องราวพิธีกรรม
ที่ทำกัน แต่งกันได้อย่างเต็มกำลัง ดังเช่นพิธีก็มีจนถึงชั้นจักรพรรดิอภิเษกมหาพุทธทวาร
มังคลาภิเษกทีเดียว

- การยกฐานะขึ้นเป็นเทพสากล กล่าวคือไม่เจาะจงในอิทธิบุญฤทธิ์
ใดๆ แต่ได้ทั้งหมด บนได้ไหวรับ บันดาลได้หมด ในขณะที่แต่เดิมไม่ว่าจะเป็นพระ
เครื่องของคลังวัดมณฑลหรือเทพใดๆ ต่างมีคุณวิเศษเฉพาะด้านเท่านั้น เช่น พระ
ขุนแผนดังในเรื่องเมตตามหานิยม พระรอดเด่นในเรื่องแคล้วคลาด หลวงพ่อทวดใน
เรื่องอิทธิฤทธิ์ดลบันดาล พระคเณศในเรื่องความสำเร็จและศิลปวิทยาการ แต่จุด

ความรุ่มเทพนั้น ชัดเจนมากในทุกเรื่อง เข้าขั้นเป็น Universal God พร้อมกับจุดขายที่โดดเด่นและโดนใจสุดๆ คือ ความเป็นอภิมหาโคตรบันดาลโชคลาภ

จนเกิดการชะงักงันของตลาดวัตถุมงคลเพราะคนหันมาคลังไคล้จตุคามรุ่มเทพแทบหมด จนต้องปรับตัวบูรณาการใหม่ เกิดจตุคามรุ่มเทพรอบใหม่คู่กันกับทั้งหลวงพ่อดาว, หลวงปู่ศุข, หลวงพ่อโต, กรมหลวงชุมพร, เจ้าพ่อพะวอ ฯ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเกิดขึ้นและขยายตัวของตลาดใหม่ๆ ในวงการวัตถุมงคลอย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจ ศิลปิน นักเรียนนักศึกษา ไฮโซไฮโซ้อ พ่อค้าแม่ขาย รวมถึงคนชั้นกลาง และที่เรียกตัวเองว่า 'ปัญญาชน' จำนวนไม่น้อย รวมถึงการได้รับสถานะพิเศษเป็นได้ทั้งวัตถุมงคลเครื่องรางของขลัง เป็นทั้งเครื่องประดับแสดงสถานะบารมีและระสนิยม

(สี่) การจัดการในระบบการตลาดสมัยใหม่ ในเชิงวัฒนธรรมความเชื่อและ Brand ที่สนองส่งและสร้างกระแสมหัพสุดกำลัง

ในแวดวงคนโฆษณามีการศึกษากรณีของจตุคามรุ่มเทพในนามของ 'แบรนด์ดัง' ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าแบรนด์จตุคามรุ่มเทพนี้มีสถานะพิเศษเหนือกว่าแบรนด์อื่นๆ ไปตรงที่การไม่มีเจ้าของ ทุกคนเป็นเจ้าของจึงรุ่มกันคิดค้นและนำเสนอพร้อมกับการขาย ในขณะที่นักการตลาดทั่วไปในการสร้างแบรนด์ยังมีการจำกัดเอกลักษณ์ความเป็นเจ้าของแบรนด์ ด้วยเหตุนี้แบรนด์นี้จึงเหนือธรรมดา

อีกประการหนึ่งคือ ความหมายที่ใส่กันในแบรนด์นี้ก็เหนือกว่าแบรนด์การค้าอื่นๆ เพราะมากกว่าการเป็นสินค้าคุณภาพ ตัวอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ไปไกลถึงความ 'ขลังและศักดิ์สิทธิ์' อย่างน้อยอย่างนั้น ซึ่งแบรนด์เดิมๆ ไม่เคยทำและทำไม่ได้รวมทั้งพระเครื่องเดิมๆ ก็ไม่เคยทำและทำไม่ได้เช่นกัน

เมื่อทำได้อย่างอิสระ ประกอบกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ถึง จากที่เน้น ทีมงานดี เจตนาวัตถุประสงค์ พิธีกรรมดี รูปลักษณ์และมูลสารดี ก็คลี่มาลง

ที่ รูปสวย พิธีดี และที่เพิ่งเพิ่มใหม่คือ มีกล้องใส่ ก็พอเดินตลาดได้

และที่สำคัญที่สุดคือการจัดการด้วยระบบการตลาดสมัยใหม่เต็มรูปแบบ เริ่มจากการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์โฆษณาเปิดจองบุฟเฟต์ พร้อมแจกและพิธีกรรมกับสร้างข่าวกับกระแสเรื่องราวความศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ แล้ววางแผงผ่านตัวแทนทั่วประเทศทั้งแผงพระ ธนาкар ร้านทอง รวมทั้งการช่วยช้อนจนเหมือนว่าหมด ส่งให้ราคาไต่ขึ้นจนต้นตลาด

(ห้า) ความไม่มั่นคงเหมือนไม่มีทางออกของสภาพสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจการเมืองของประเทศที่สะสมจนถึงทุกวันนี้

ในความเห็นของผู้เขียน ประเด็นนี้เป็นเพียงประเด็นประกอบ แต่มีความสำคัญที่ส่งให้จิตคามรามเทพโดดเด่นขึ้นมาในช่วงระยะหนึ่ง ทั้งๆ ที่มีการสร้างสื่อรณรงค์กระแส 'พอเพียง' มาก่อนไม่น้อย แต่ก็ถูกกลบหายไปด้วยกระแส 'โคตรรวย' นี้

มีหลายฝ่ายวิเคราะห์ว่าเนื่องจากสภาพสังคมเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศที่ทั้งเครียดและวุ่นวายเหมือนยังไม่มีทางออก จึงหาอะไรง่าย ๆ ไปพึ่งพาสังค์กดิ์สิทธิ์บ้างดีกว่า เมื่อว่าจะมาช่วยได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วย และที่สำคัญต้องอย่าลืมว่าในขบวนพันธมิตรประชาธิปไตยที่ก่อการจนเกิดการปฏิวัติรัฐประหารรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นั้น จิตคามรามเทพก็ถูกเชิญมาช่วยด้วยตั้งแต่ต้นจนตลอดภาพขบวนหน่วยคุ้มกันในเสื้อยืดสีดำลายพญาสิงขร (คล้ายหนุมาน) ที่ถือว่าเป็นแม่ทัพเอกของจิตคามรามเทพ ห้อยคอด้วยจิตคามรามเทพ แล้วถือธงดำลายพญาสิงขร คงช่วยให้ระลึกได้ รวมถึงการปักธงพญาสิงขรประจำแทบทุกเวทีด้วย

ผู้เขียนสรุปว่าปรากฏการณ์จิตคามรามเทพที่เกิดขึ้นและขยายตัวอย่างไม่คาดคิดนี้ เป็นได้ก็เพราะเข้าไปแตะต่อมโลกและต่อมหลงของคนไทยได้อย่างจังๆ จนน้ำแห่งอาสวะที่นอนนิ่งอยู่ในใจในตัวก็เอ่อนองออกมาองๆ ของกิเลสที่พล่านเปโระไปทั่ว

ประสาอะไรกับใครอื่น ผู้เขียนเองยังเคยคิดง่าย ๆ จะไปหาจองเอามาปล่อยเป็นกำไร ไม่ต้องทำอะไรอีกเพราะไม่มีอะไรอีกที่ทำกำไรได้อย่างนี้แล้ว สมดังที่นักค้าจุตุคามรามเทพคนหนึ่งเปรยบนโต๊ะชาวมั่นไค่ข้าง ๆ ว่า ‘ดินที่ไหนก็ไม่แพงเท่าดินเมืองนคร เพราะเอามากดพิมพ์นิดเดียว ด้วยค่าจ้างกดเพียง 2 บาทหาลิข ราคาขึ้นได้เป็นหมื่นๆ’

ในพุทธศาสนากล่าวถึงอกุศลมูล 3 ประการ ไว้อย่างแยบคายว่าเป็นสิ่งนอนเนื่องอยู่ภายในพร้อมก่อกินแก่ทุกคนที่ไม่ฝึกฝนและศึกษาพัฒนาให้ดีพอ ไม่ว่าจะเป็น โสกะ ความอยาก, โทสะ ความโกรธ และ โมหะ ความหลง ความไม่รู้ที่ถูกต้อง กรณีจุตุคามรามเทพนี้ ความโลภและความหลงของคนเราร่วมกันทำงานขับเคลื่อนจนครอบงำอย่างไม่มีการยั้งคิดหรือหัดทานไปไม่น้อย ที่อันตรายคือยิ่งโลภกับหลงยิ่งทำงาน ก็ดูเหมือนจะยิ่งปลูกเพาะและบ่มอารมณ์โลภและหลงให้ยิ่งๆ ขึ้น โดยเฉพาะเรื่องหลงนี้ ดูท่าจะถึงขั้นเห็นผิดเป็นชอบ อย่างที่แต่ก่อนถือว่าเป็นเรื่องใหญ่มากของชาวพุทธถึงขั้นเป็นมิจจาปฏิวัติเดียว

นอกจากไม่สนใจศึกษาค้นคว้าหาความจริงและวิเคราะห์ด้วยสติปัญญาแล้ว ผู้คนส่วนใหญ่ของสังคมไทยกลับหลงไกลไกลไปไกลด้วยพากันเชื่อ ใช้เป็นโอกาสตักตวงผลประโยชน์พร้อมกันช่วยกันกระพือจนผู้คนทั้งหลายเข้าใจผิด คิดผิดว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ โดยเฉพาะในเรื่องของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เพื่อลาภสักการะซึ่งถึงขณะนี้เมื่อกระแสกำลังตก การศึกษาทบทวนจึงถึงเวลาตั้งหลักคิดได้แล้ว

**แม้ปาฏิหาริย์ก็หาใช่ปาฏิหาริย์ที่ยั่งยืน
ที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ**

ประเด็นเด่นที่เป็นที่กล่าวขานมากที่สุดจนส่งกระแสจุตุคามรามเทพพุ่งปรี๊ดพันกรอบ จนแม้กำลังนี้ที่คาดว่าจะมีผู้คนครอบครองจุตุคามไปแล้วหลายสิบล้าน

องค์ ร่วมสิบล้านคน ด้วยเชื่อและหวังว่าท่านจะสำแดงฤทธิ์อภินิหารภัยพิบัติเป่า
สิ่งเลวร้ายให้คลาดแคล้วแล้วดลบันดาลสิ่งสมหวังให้ โดยแทบทั้งล้านๆ นั้นล้วนยัง
เฝ้ารอฤทธิ์อยู่อย่างจดจ่อว่าท่านพอจะมาช่วย ด้วยได้ยินคำร่ำลือกันเหลือเกิน ไม่
ว่าจะเรื่องพระอาทิตย์หรือจันทร์ที่ทรงกลด รถชนคว่ำคะมำแล้วไม่ตาย คนนั้นคนนี้
มีโชคเหลือหลาย ไม่วันใดก็วันหนึ่งคงมาถึงคราวเรา

ในแวดวงวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ มองเรื่องปาฏิหาริย์ว่าเป็นเรื่องมงายไร้
สาระ หากจริงไม่ อาจเกิดจริงได้ก็มีใช้ด้วยอิทธิฤทธิ์ แต่ด้วยเรื่องของโอกาสตาม
หลักการทางสถิติคณิตศาสตร์เท่านั้น นอกนั้นถ้าพิสูจน์ซ้ำไม่ได้ล้วนไม่มีจริงเสีย
ทั้งนั้น ดังเรื่องที่เคยลือว่าตุคามรามเทพท่านประทับไปทั่ว ถ่ายรูปยังติดมาเป็น
วงๆ ที่ถึงที่สุด พิสูจน์ซ้ำจนได้ว่าหาใช่องค์ตุคามไม่ แต่กลายเป็นฝอยฝุ่นละอองน้ำ
ที่สะท้อนแสงแฟลชออกมาเป็นวงๆ ให้เห็นบนแผ่นภาพ

ท่านพุทธทาสแห่งสวนโมกขพลารามเคยพูดถึงเรื่องปาฏิหาริย์ไว้ว่า

**“สิ่งที่เรียกว่าปาฏิหาริย์นี้มีมาแต่ดึกดำบรรพ์ก่อนพระพุทธเจ้าแล้ว
ก็ไม่เกี่ยวกับธรรมะไม่เกี่ยวกับศาสนาก็มี มันเป็นเรื่องของมันเองเรื่องหนึ่ง คือ
เป็นเรื่องของเครื่องมือที่จะทำให้สำเร็จประโยชน์ตามที่ตัวต้องการได้ในลักษณะ
ที่น่าอัศจรรย์ คือไม่ใช่ตามธรรมดา สิ่งที่เรียกว่าฤทธิ์หรือปาฏิหาริย์เป็นของมีก่อน
จะก่อนพุทธศาสนาหรือก่อนสิ่งที่จะเรียกว่าศาสนาด้วยซ้ำไป ก็หมายถึง
ปาฏิหาริย์อย่างง่าย ๆ อย่างเลวๆ**

**คำว่าปาฏิหาริย์นี้ ถ้าดูตามตัวหนังสือ อาจจะพูดได้ว่า การนำไปหรือสิ่ง
ที่จะให้เกิดการนำไปเฉพาะ**

คือตรงตามจุดหมายตามตัวหนังสือว่านำไปเฉพาะ แต่ความหมายของ
มันก็คือการนำไปตามความต้องการของผู้กระทำปาฏิหาริย์นั่นเอง คำว่าเฉพาะใน
ที่นี้หมายถึงเฉพาะความต้องการของผู้ที่ทำปาฏิหาริย์

ฉะนั้นสิ่งใดที่เขาแสดงออกไปในลักษณะที่ครอบงำผู้อื่นได้ จนผู้อื่นต้องยอมทำตามความประสงค์ของเขาอย่างน่าอัศจรรย์ นี่ก็เรียกว่าปาฏิหาริย์ทั้งนั้น มีสำหรับใช้กับผู้อื่น ต่อมาก็เป็นเรื่องที่จะใช้กับประโยชน์ของตนเอง ทำประโยชน์ให้แก่ตัวเอง แต่มันไม่พ้นจากที่จะไปทำเพื่อครอบงำผู้อื่น จึงจะเรียกว่าปาฏิหาริย์เรื่องปาฏิหาริย์”

ท่านพุทธทาสยังได้จำแนกโดยหลักในคัมภีร์ฝ่ายพุทธศาสนาว่าจัดไว้เป็น 3 อย่าง หรือ 3 ประเภท

“มอิทธิปาฏิหาริย์ - ปาฏิหาริย์ที่กระทำโดยการใช้อุทธิ ใช้อิทธิ อิทธิ แปลว่าฤทธิ์ ฤทธิ์แปลว่าเครื่องให้สำเร็จ แต่เขาหมายถึงอิทธิที่มันเป็นเรื่องทั่วๆ ไป นับตั้งแต่ว่ามันบังคับเขาหรือว่าจะไรเขาโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง กระทั่งถึงมีฤทธิ์ชนิดที่คนกลัว เช่นว่าใครแสดงฤทธิ์ได้ เหาะได้ ดำดินได้ แปลงกายได้ ทำอะไรออกมาเป็นสิ่งที่น่ากลัวต่างๆ ได้เหล่านี้ ทั้งหมดนี้รวมกันเรียกว่าอิทธิปาฏิหาริย์หรือฤทธิ์ปาฏิหาริย์ มีมาแต่โบราณโบราณ พวกยักษ์พวกมารพวกอะไรก็ทำได้ ชาวบ้านธรรมดาทำไม่ได้ ก็ต้องไปอบรม นี่ก็เป็นเรื่องทางจิตใจ ฝึกฝนให้ถูกตามวิธีที่มีอยู่ก็เกิดสิ่งที่เรียกว่าฤทธิ์นั้นขึ้นมาได้

ที่นี้ 2 เขาเรียกว่า **อาเทศนาปาฏิหาริย์** เป็นเรื่องดักใจ ทายใจ อย่างนิมนวล อย่างไม่ต้องหวาดเสียวหรือว่าจะไรเหมือนกับฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ก็ทำให้อีกฝ่ายยอมแพ้ได้

ที่นี้ 3 อันสุดท้าย เรียกว่า**อนุสาสนีปาฏิหาริย์** คือการพูดจาชี้ชวนสั่งสอน การชี้แจงให้เข้าใจจนเขาทำตามความประสงค์หรือความต้องการได้ นี่ใช้เหตุผล ก็เป็นปาฏิหาริย์ที่ใช้อยู่ในการสั่งสอนหรือเผยแผ่ศาสนา ถือกันว่าพระพุทธเจ้าท่านใช้ปาฏิหาริย์อันนี้ อันที่ 3 นี้ คือ คำสั่งสอน”

ท่านพุทธทาสสาธยายไว้อย่างน่าฟังว่าปาฏิหาริย์นั้นสามารถฝึกฝนและแสดงออกมาได้แต่พระพุทธเจ้าท่านรังเกียจ ว่า

“สำหรับการแสดงฤทธิ์ได้ ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมแพ้นั้น พระพุทธเจ้าท่าน
รังเกียจว่าพวกอัมพาลก็ทำได้ ถ้าพระสาวกหรือพระพุทธเจ้าเองจะไปใช้ปาฏิหาริย์
อย่างนั้นเข้า มันก็จะถูกเหมาว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แล้วก็จะพาลดูหมิ่นเอาว่าใช้วิธี
อย่างพวกอัมพาลใช้ พวกยักษ์พวกมารใช้ พวกที่ไม่เชื่อสัจสุจริตทั้งหลายเขาก็ใช้
ในการรบราฆ่าฟัน ในการเอาเปรียบผู้อื่น นี่มันเกี่ยวกับการใช้อำนาจจิตอย่างแรง
มันถึงจะมีฤทธิ์มีปาฏิหาริย์ขึ้นมาได้ คือให้มีการแสดงออกมาในลักษณะที่น่า
หวาดเสียวน่ากลัว หรือไม่น่าเชื่อ ก็จะเป็นไปได้จนต้องยอมแพ้

“นี่โดยหลักใหญ่ๆ เราอาจจะมองดูได้ว่าเป็นเรื่องมายา คือไม่ใช่เรื่องจริง
สิ่งที่แสดงออกมานั้นเป็นการแสดงด้วยการบังคับทางจิตใจให้เห็นอย่างนั้น ให้อารมณ์
อย่างนั้น ให้ได้กลิ่นอย่างนั้น ให้เจ็บปวดอย่างนั้น เมื่อมีอำนาจจิตสูงกว่า ก็บังคับ
ฝ่ายหนึ่งให้อารมณ์อย่างนั้นตามผู้แสดงต้องการ ที่มันกลัวจนขาดใจตายไปก็ได้ ถ้าต่าง
ฝ่ายต่างมีฤทธิ์เท่ากันก็เลยทำอะไรกันไม่ได้ ก็เลิกกันไป นี่ส่วนที่นิรมิตขึ้นมาเป็นนั่น
เป็นนี่ พอเสร็จเรื่องแล้วก็เป็นสิ่งที่มีได้เหลืออยู่ คือหายไปไม่มีร่องรอย เพียงแต่
บังคับให้เกิดขึ้นในความรู้สึกแก่ฝ่ายข้าศึกชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น ที่แท้ก็เป็นมายา

“ดังนั้น สรุปความว่า เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์นี้มันเป็นเรื่องที่แสดงออกมา
ด้วยกำลังของจิต เพื่อกระทำการกับบุคคลฝ่ายตรงข้ามชั่วขณะชั่วเหตุการณ์ แต่มันมี
แรงมากจนบุคคลฝ่ายที่ถูกกระทำนั้นไม่รู้ว่าเป็นเรื่องมายาหรือเป็นเรื่องเล่นตลก
มันรู้สึกจริงจังในขณะหนึ่งจึงได้ยอมแพ้หรือถึงกับตายไปเพราะการกระทำที่เข้าใจ
ไม่ได้สินี้ ดังนั้นเราอย่าไปหลงเชื่อปาฏิหาริย์ชนิดนี้ให้มากเกินไปจนความจริงไป ในหมู่คน
โบราณที่ไม่มีอะไรบวบวบจิต ก็มีจิตใจสูง เข้มแข็ง อบรมกันแต่ทางจิตก็มีกำลังจิต
สูง แล้วประชาชนก็มีกำลังจิตใจอ่อน มันก็ทำได้ อิทธิปาฏิหาริย์ก็เป็นสิ่งที่ทำได้”

ในชาดกอรธกถาเรื่องยมกปาฏิหาริย์ปรากฏกล่าวถึงการที่พระพุทธองค์
ทรงห้ามมิให้ผู้ใดแสดงปาฏิหาริย์ แต่มีพวกเดียรถีย์ (ที่ครอบงำด้วยอวิชา) มาทำ

ท่ายให้ทรงแสดงแข่ง จึงทรงแสดงที่ในอุทยานมะม่วงของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในเมืองสาวัตถี ด้วยการเสวยมะม่วงแล้วทรงให้น้ำเมลิ็ดไปเพาะ เกิดเป็นต้นเตยโต ออกดอกผลอย่างรวดเร็ว แล้วทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ปรากฏพระพุทธเจ้าจำนวนนับไม่ถ้วนแสดงปางต่างๆ เสด็จขึ้นประทับและวิชันาปัญหาต่างๆ จนพวกเดียรถีย์พากันพ่ายแพ้และกลับใจเข้ามานับถือพุทธศาสนาเป็นอันมาก

ประติมากรรมพุทธประวัติตอนยมกปาฏิหาริย์เป็นปางหนึ่งที่ได้รับความนิยมอย่างมากมาแต่ครั้งทวารวดี มีหลักฐานหลายแห่งทั้งเป็นภาพขนาดใหญ่พบที่นครปฐม ขณะที่ยืนหนึ่งประดับอยู่ที่ฐานชุกชีพระศรีศากยมุนี วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพฯ อีกชิ้นจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร อีกชิ้นยังอยู่ที่ผนังถ้ำจาม บริเวณเขาภูราชบุรี และยังปรากฏในพระพิมพ์อีกจำนวนมากทั้งในภาคใต้ตลอดจนเกือบทั่วทั้งเมืองไทย เชื่อว่าทำขึ้นเพื่อเตือนใจผู้คนในสมัยนั้นว่าอย่าได้ผล่อใจไปหลงใหลหรือหวาดห่วนในอิทธิปาฏิหาริย์ใดๆ ยิ่งกว่าในพระธรรมของพระพุทธเจ้า

แต่ท่านทั้งสอง ทั้งพระพุทธเจ้า และท่านพุทธทาสคาดการณ์ว่าทุกวันนี้คนน่าจะไม่มีกำลังจิตกำลังใจพอจะฝึกฝนจนลำแดงฤทธิ์ได้หรือแสดงได้ และประชาชนคนไทยก็คงฉลาดและเข้มแข็งพอที่จะไม่ถูกหลอกหรือบังคับเอาได้ ดังที่ท่านพุทธทาสบอกว่า

“ครั้นมาถึงสมัยนี้ ผู้ที่จะบำเพ็ญฤทธิ์นั้นมันเป็นคนที่มีจิตใจเฉว เห็นแก่วัตถุนิยมเนื้อหนัง มันก็ไม่มีกำลังใจพอที่จะเป็นสมาธิหรือแสดงฤทธิ์ได้ ที่นี้ประชาชนทั้งหลายก็ฉลาด มีจิตใจเข้มแข็ง มันก็บังคับไม่ได้ เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์มันก็เลยสลายตัวไปเอง ยังเหลืออยู่ก็แต่เป็นเรื่องของคนโง่ที่สุด คือโง่ไปกว่านั้น มันอยากจะเชื่อ มันก็สมมติเชื่อเอาไปตามข่าวเล่าลือ มันกลายเป็นข่าวเล่าลือหรือเป็นมายาขึ้นไปอีก ที่นี้เชื่อผี เชื่อสาง เชื่อเทวดา แม้แต่พระพุทธรูปก็มีปาฏิหาริย์ กินเด็กได้ ทำให้นคนมีบุตรได้ อะไรได้ มันก็เป็นเรื่องโง่กว่าธรรมดาซึ่งเขามีไว้ระดับหนึ่ง

สำหรับให้เชื่อปาฏิหาริย์ นี่ก็เป็นเรื่องชี้ให้เห็นชัดว่าเรื่องปาฏิหาริย์เป็นเรื่องของคน
โง่ หรือคนโง่ที่สุด”

เพราะปรากฏการณ์จิตคามรณเทพที่เกิดขึ้นได้ยืนยันแล้วว่าสติปัญญา
ของคนไทยยังไม่เท่าทันพอ จิตใจของคนไทยก็ยังไม่เข้มแข็งหนักแน่นพอต่อความ
หลงและความโลภได้

หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ปัญญา กับ ใจ ของคนไทยยังไม่กล้าแข่งพอ

นั่นก็คือ สุขภาวะทางปัญญาและสุขภาวะทางใจของคนไทยยังไม่ถึงไหน
เมื่อเทียบกับนิยามความหมายที่ได้ตกลงยุติกันไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพ
แห่งชาติ ที่ว่า “สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย
ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล”
(มาตรา 3 วรรค 1) และขยายในวรรค 2 ต่อไว้ด้วยว่า “ปัญญา หมายความว่า
ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความ
ชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและ
เอื้อเพื่อผู้อื่น”

ถึงเวลาที่จะต้องทบทวนและทำงานในเรื่องจิตวิญญาณในความหมาย
ของ “สุขภาพทางปัญญา” กันอย่างจริงจังได้แล้วกระมัง...สังคมไทย ก่อนที่จะมี
เททองคี่ใหม่ตามติดมาในไม่ช้า ดังที่ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยปรารภไว้อย่างแรงๆ
เมื่อปี 2515 ว่า “เรื่องที่น่าเศร้าย้อนกลับหลัง...คือเมื่อศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
พุทธศาสนาขึ้นถึงระดับสูงสุดจนพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นแล้วก็สอนให้มันแพร่หลายไป
มันก็มีผลดีน่าชื่นใจ เป็นยุคทองในทางวิญญาณ...คือสิ่งที่เรียกว่าศาสนาซึ่งเป็นใน
ลักษณะวิทยาศาสตร์นั้น...ถูกเทิดทูนให้กลายเป็นของขลังของศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมาเสีย
ตัวศาสนาหรือตัวพุทธศาสนามันไม่ใช่เรื่องขลังเรื่องศักดิ์สิทธิ์ ไม่ใช่เรื่องไสยศาสตร์
มันเป็นเรื่องธรรมดา เปิดเผยด้วยเหตุผลเหมือนกับวิทยาศาสตร์เดี๋ยวนี้เรา พวกเรา

สมัยปรมาณูนี้มันกลับย้อนไปโง่ดักดานถึงขนาดทำศาสนาให้กลายเป็นของขลังของศักดิ์สิทธิ์ เป็นไสยศาสตร์ไป ถือพุทธศาสนาในรูปของไสยศาสตร์ไป กระทำแก่พระพุทธรูปบ้าง อะไรบ้าง ในลักษณะของไสยศาสตร์ไป ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีในพุทธศาสนาในสมัยนั้น แล้วมีไม่ได้ เดียวนี้มันกลับมีได้ ส่วนตัวแท้ของพุทธศาสนา คืออะไรก็ไม่รู้ มาอยู่ที่โบสถ์ วิหาร พระเจดีย์ มาอยู่ที่พระพุทธรูป มาอยู่ที่พระเครื่อง แล้วก็เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ในแบบของไสยศาสตร์ไป นี่เรียกว่าศาสนามัน - ที่แรกก็ถูกเทิดทูนให้เป็นของสูงสุด แล้วกลายมาเป็นของขลัง ของศักดิ์สิทธิ์ แล้วมันก็ศักดิ์สิทธิ์อย่างโง่ลงมาๆ เป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ของคนโง่หรือของเด็กๆ เมื่อเทิดทูนเป็นของศักดิ์สิทธิ์ไปแล้ว มันก็หมดความเป็นวิทยาศาสตร์ของธรรมชาติ แต่ตัวแท้ของพุทธศาสนามันเป็นความจริงของธรรมชาติ มันเกิดไขว่กันเสียอย่างนี้” (มนุสสรธรรม หน้า 185 - 186, ศาสนาทั้งหลายอยู่ในฐานะที่เป็นมนุษยธรรม 12 เมษายน 2515, พุทธทาส อินทปัญโญ)

กาลามสูตรช่วยด้วย

มรรควิธีสร้างสุขให้ครบส่วนด้วยปัญญา

ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยชี้ทางในเรื่องเหล่านี้ไว้ในบทที่นิยบยกพระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ชาวเมืองกาลามไว้ในเรื่องว่าจะเลือกเชื่อและรับฟังอย่างไรว่า

“โลกปัจจุบันมีการโฆษณาชวนเชื่ออย่างรุนแรงท่วมท้นไปหมด จนชาวโลกตกเป็นทาสของการโฆษณาที่สามารถทำให้คนควักกระเป๋าออกซื้อหาสิ่งที่ไม่ต้องกิน ไม่ต้องมี ไม่ต้องใช้ ดาษดั้นไปหมด จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมอบหมายหลักกาลามสูตรให้แก่เพื่อนมนุษย์สมัยนี้”

“โลกแห่งยุคปัจจุบันนี้ยิ่งต้องการกาลามสูตรเป็นหลัก โลกกำลังหมุนเร็ว ด้วยกิเลสของมนุษย์และแคลงๆ เพราะความก้าวหน้าของระบบคมนาคมและการสื่อสาร กำลังจะวินาศเพราะการขาดสติสัมปชัญญะและสติปัญญาที่เหมาะสม

โลกกำลังบูชาวัตถุและกามารมณ์และความฟุ้งเฟ้อตามอำนาจของกิเลส เพราะขาดหลักการของกาลามสูตร ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของกาลามสูตร...ดังนั้นจึงขอตะโกนว่า กาลามสูตรช่วยด้วย !”

“พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสสอนให้ไม่รับเอามาเชื่อทันทีโดยอาการ 10 อย่าง เพื่อไม่ให้ตกไปเป็นทาสทางปัญญาของผู้ใด แม้แต่พระองค์เอง” กล่าวคืออย่ารับเอามาเชื่อโดย

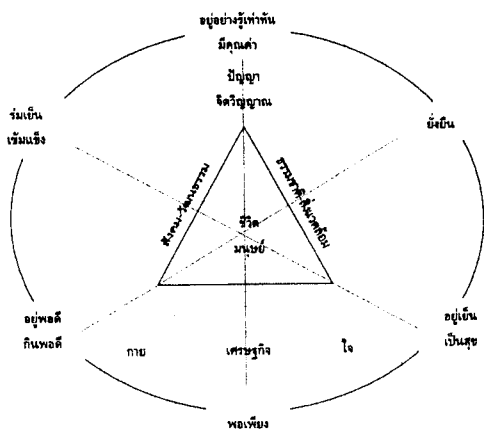
- การฟังบอกต่อๆ กันมา มันเป็นอาการของคนไร้สมองหรือสมองที่เลื่อย
- ที่มีการทำตามๆ สืบๆ กันมา ดังกระต่ายตื่นตูม
- ตามเสียงที่กำลังเล่าลือ ตื่นข่าว มันเป็นเรื่องของคนโง่ ไม่ยอมใช้สติปัญญา
- เหตุเพียงว่ามีที่อ้างในปฏิภก ต้องใช้วิจารณ์ญาณ
- ที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางตรรกะ ซึ่งก็ยังผิดได้ถ้าข้อมูลหรือการคำนวณผิด
- ที่ว่ามันถูกต้องตามนัยยะ พิไลไซฟ์ ซึ่งใช้ในการคำนวณ
- การตรึกตามอาการ คอมมอนเซนส์ ซึ่งเป็นเพียงความคิดชั่วแวบตามความเคยชิน
- ข้อความนั้นมันทนได้ เข้ากันได้กับความเห็นของตนที่มีอยู่ ซึ่งผิดได้
- ผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อถือ...อย่าบูชาคอมพิวเตอร์นัก
- สมณะ (ผู้พูด) นี้เป็นครูของเรา ไม่เป็นทาสทางปัญญาใครแม้แก่พระองค์เอง

และในที่นี้ ขอเสนอแนวทางเบื้องต้นในการสร้างสุขให้ครบส่วนด้วยแผนภูมิที่มองชีวิตและความสุขอย่างเป็นองค์รวม ทั้งมิติทางกาย ทางใจ และทางปัญญา (หรือจิตวิญญาณ) โดยไม่แยกขาดแต่ยังอยู่ท่ามกลางมิติทางสังคม

วัฒนธรรม เศรษฐกิจและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยมีวิถีเชิงเป้าหมายของทั้ง 6 มิติ ที่ผมเลือกใช้มาหลายปีแล้ว และพบว่าชีวิตที่สุขสบายดี ดังนี้

- ทางกาย อยู่อย่างพอดี กินพอดีตามควรแก่สภาพของตน
- ทางใจ อยู่ให้เย็นและเป็นสุขตามควรแก่สภาพของตน
- ทาง (จิตวิญญาณ) ปัญญา อยู่รู้เท่าทันและมีคุณค่าตามควรแก่สภาพของตน
- ด้านสังคม วัฒนธรรม ให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง
- ด้านเศรษฐกิจ อย่างพอเพียงและเพียงพอ
- ด้านสิ่งแวดล้อม ให้รอดปลอดภัยและยั่งยืน

ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่บนหลักการหนึ่งเดียวคือความถูกต้องเหมาะสมนั่นเอง

แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงโดยรวมของชีวิตและสุขภาพ

ตีพิมพ์และนำเสนอครั้งแรกในงานสร้างสุขภาพได้ 2550 สุขอย่างพอเพียงตามวิถีคนใต้ ของภาคีเครือข่าย สร้างเสริมสุขภาพภาคใต้ และ สสส. เมื่อวันที่ 2 - 4 พฤศจิกายน 2550 ณ จังหวัดภูเก็ต

เลขอนุญาต ที่ ค. ๒/๒๕๑๙

เลขที่คำขอ ที่ ๒/๒๕๑๙

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

ตามที่
ได้ขออนุญาตจัดตั้ง
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

นายบ๊วย อึ้งภากรณ์

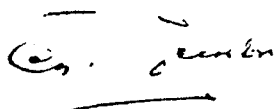
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

๑. ส่งเสริมการจัดทำตำราภาษาไทยในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และก่อนมหาวิทยาลัย
๒. เผยแพร่ตำราของมูลนิธิในหมู่ผู้สอนวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งราชอาณาจักร
๓. ส่งเสริมการเรียบเรียงงานวิจัย และตำราชั้นสูง และรวบรวมเอกสาร ทางวิชาการออกตีพิมพ์
๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
๕. ไม่ทำการค้ากำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

และนี้ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นั้น

กรรมการศาสนาได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และขอให้ปฏิบัติตามคำสั่งและ ข้อบังคับของกรรมการศาสนา โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

(นายวัชร เอี่ยมโชค)

อธิบดีกรมการศาสนา

จัดโดย

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย, บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

ร่วมกับ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มวล.,

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มธ.

สถาบันไทยคดีศึกษา มธ., หลักสูตรควมตริโห ด้านการบัญชีและบริหารธุรกิจ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มธ., สมาคมจดหมายเหตุสยาม และ กองทุนจิตร์ ภูมิศักดิ์,

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, สถาบันทักษิณคดีศึกษา มท.,

วิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์ มธ., ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร